Hallintovaliokunta
Eduskunta
HaV@eduskunta.fi

Viite: HE 240/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi (kuuleminen 8.2.2019)

Suomen pelastuslaitosten yhteinen lausunto Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

Suomen pelastusjohtajat kiittävät mahdollisuudesta tulla kuulluksi Hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi pelastuslain muuttamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi.

Pelastuslaitoksia organisoidaan hallitusohjelman kirjauksista huolimatta toisistaan poikkeavin hallinnollisin mallein osaksi maakuntaa, eivätkä hallitusohjelmaan kirjatut pelastustoimen johtamista koskevat valtakunnalliset tavoitteet ole toteutumassa.*

Maakunnallisen valmistelun näkökulmasta lopputulosta arvioidessa ratkaisevassa roolissa on onnistuminen maakunnan hallinnollisessa suunnittelussa, siten että pelastustoimen palvelutuotanto voidaan järjestää tehokkaalla tavalla ja sille varataan riittävät resurssit.

Paikallisesta näkökulmasta arvioitaessa keskeistä on pelastustoimen palvelujen saatavuus ja laatu. Ongelmallista on, että pelastuslaitokset etääntyvät kuntaorganisaatiosta, jossa hyvin pitkälle viritetty palveluintegraatio on tuottanut erinomaisen tehokasta turvallisuusyhteistyötä. Tästä asiakasyhteyden heikkenemisestä hyvänä esimerkkinä on kuntien valmiussuunnittelua koskevan pykälän kumoaminen. Pelastuslaitokset katsovat, että yhteisen varautumisen tehtäväaluetta määrittävä maakuntalakiluonnoksen 142 § ei vastaa kattavuudeltaan pelastuslaitosten tuottamaa tukea kuntien valmiussuunnittelulle. Mikäli valtion rahoittamassa palvelutuotannossa ei jatkossa nähdä tarpeelliseksi myös sellaisten pienten kuntien tukemista, jotka eivät riskiarvioissa esille nouse heikentyy kansallinen resilienssi hyvin epätarkoituksenmukaisella tavalla erityisesti harvaan asutuilla alueilla. Pelastuslaitokset ovat jo aiemminkin esittäneet kuntien parempaa huomiointia palvelutuotantoa suunnitellessa ja toteutettaessa sekä kuntien kuulemista palvelutasosta päätettäessä. Pelastuslaitokset eivät voi pitää tarkoituksenmukaisena heikentää kuntien varautumistyön edellytyksiä sekä luottamusta kuntien tarjoamien välttämättömien lähipalvelujen jatkuvuuden hallintaan. Pelastuslaitosten mielestä pelastuslainsäädäntöön kirjattu optio sopimusperusteisesta maakunnan tuottamasta tuesta kunnan valmiussuunnittelulle riittäisi muistuttamaan kuntien ja maakunnan keskinäisriippuvuudesta varautumisen ja turvallisuuden osa-alueella.

**Hallitusohjelmaan kirjatun tavoitteen mukaan pelastustoiminnan ja varautumisen valtakunnallista johtamista, suunnittelua, ohjausta, valvontaa ja koordinointia vahvistettaisiin ja parannettaisiin valtakunnan tason pelastusviranomaisten toimesta.*

Pelastuslaitokset katsovat, että lainsäädäntöä jatkossa kehitettäessä Palosuojelurahaston tulisi huomioida aiempaa paremmin muutokset kaluston ja kiinteistöjen hankintakäytänteissä. Esimerkiksi leasinginvestoinnit Suomessa ovat monikertaistuneet ja niiden käyttö on edelleen laajenemassa leasinginvestointien joustavuuden tuomien etujen ansiosta. Pelastuslaitosten mielestä avustuksen osoittaminen esimerkiksi kunnan tai maakunnan kokonaan omistaman yhtiön rakennus- tai kalustohankkeeseen tulisi mahdollistaa samoin kuin rahoitusleasingin käyttö rakennus- ja kalustohankinnoissa.

Pelastuslaitokset katsovat edelleen, että lainsäädäntöä jatkossa kehitettäessä olisi mahdollistettava Palosuojelurahaston avustusten myöntäminen pelastuslaitoksille. Olisi tarkoituksenmukaista, että pelastuslaitoksien mahdolliset avustukset ohjattaisiin suoraan pelastuslaitos-liikelaitoksen tai maakunnassa pelastustoimen palveluiden tuottamisesta vastaavaa osan kirjanpitoon eikä sisäisinä siirtoerinä maakunnassa.

Yleisenä kannanottona pelastuslaitokset pitävät erittäin tärkeänä, että ammattikoulutetun pelastusalan henkilöstön saatavuus Uudellamaalla turvataan vähintään nykyjärjestelmää vastaavalla kattavuudella ja että henkilöstön osaaminen vastaa asetettuja suorituskykyvaatimusta. Pelastuslaitokset esittävät lisäksi kantanaan, että pelastajien ammattikoulutuksen tulisi tuottaa vähintäänkin perustason ensihoitajan pätevyyden, ja että koulutussisältöjä suunnitellessa ennakoidaan riittävällä laajuudella keskipitkän ja pitkän aikavälin kehittämistarpeita, jotta jatkossa edelleen lisääntyvä moniammatillisten yksiköiden käyttö olisi laajalti mahdollista.

SUOMEN PELASTUSJOHTAJAT

Jaakko Pukkinen
Pelastusjohtajien varapuheenjohtaja
pelastusjohtaja